

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.108>

УДК 331.108.4:355.1:364.013.42

О. В. Шрамко,

*доцент кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9080-7750>

О. П. Остапенко,

*к. е. н., начальник кафедри фінансового забезпечення військ,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3194-0372>

О. О. Артюшенко,

*доктор філософії з фінансів, банківської справи та страхування, доцент
кафедри фінансового забезпечення військ,*

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3638-4961>

С. Д. Степанченко,

слухач, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0859-6779>

Д. В. Павлова,

слухач, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-1232-4688>

**ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК
СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ: КОЕФІЦІЄНТ
СТАБІЛЬНОСТІ ДОХОДУ В ПОРІВНЯЛЬНОМУ ВИМІРІ**

O. Shramko,

Associate Professor, Associate Professor of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv

O. Ostapenko,

PhD in Economics, Head of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv

O. Artiushenko,

PhD in Finance, Senior Lecturer of the Department of Military Financial Support, Taras Shevchenko National University of Kyiv

S. Stepanchenko,

Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

D. Pavlova,

Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

MILITARY SERVICE MEMBERS' PAY AS A COMPONENT OF SOCIAL PROTECTION: INCOME STABILITY COEFFICIENT IN A COMPARATIVE PERSPECTIVE

Система соціального захисту військовослужбовців включає комплекс заходів, що забезпечують належні умови проходження військової служби та реалізацію соціальних гарантій після її завершення. Одним з її елементів є грошове забезпечення, яке виконує функцію матеріального утримання військовослужбовця в період служби та формує базу для подальшого пенсійного забезпечення. В умовах поступового просування України шляхом євроатлантичної інтеграції актуальним постає дослідження структури грошового забезпечення з позиції її збалансованості, нормативної визначеності та інституційної логіки.

У статті здійснено порівняльний аналіз розрахунків грошового забезпечення військовослужбовців, що займають посади командирів рот у Збройних Силах України та Збройних силах США. Визначено складові доходу

в обох системах, відображено нормативну базу їх формування. З'ясовано, що українська модель характеризується високою питомою вагою змінних компонентів, що ускладнює її прогнозованість та нормативну сталість.

Запропоновано використовувати показник коефіцієнта стабільності доходу, який відображає частку фіксованих виплат у загальній структурі грошового забезпечення. Окрему увагу приділено відмінностям у методиці обліку вислуги років, а також наявності чи відсутності фіксованих компенсаційних виплат – зокрема на житло та харчування.

Зроблено висновок про необхідність концептуального оновлення української системи грошового забезпечення з орієнтацією на фіксовану модель, подібну до американської, що також створює підґрунтя для справедливої пенсійної бази.

У дослідженні застосовано елементи структурного та компаративного аналізу, а також запропоновано авторський індикатор – коефіцієнт стабільності доходу – як інструмент оцінки частки фіксованих складових у загальному доході військовослужбовця.

The system of social protection for military personnel includes a set of measures aimed at ensuring proper conditions of service and the realization of social guarantees after its completion. A key element of this system is monetary allowance, which provides financial support during active duty and creates the basis for pension provision. In the context of Ukraine's Euro-Atlantic integration, the study of the structure of monetary allowance becomes highly relevant, particularly from the standpoint of balance, regulatory certainty, and institutional logic.

This article presents a comparative analysis of monetary allowance calculations for company commanders in the Armed Forces of Ukraine and the United States Armed Forces. The composition of servicemen's income in both systems is identified, and the regulatory frameworks governing its formation are examined. The analysis shows that the Ukrainian model is marked by a relatively

high share of variable payments, which complicates its predictability and undermines long-term stability.

To evaluate the ratio of fixed to variable elements, the author introduces the income stability coefficient, an indicator reflecting the share of fixed payments in the overall structure of military remuneration. Particular attention is given to differences in the accounting of years of service and to the presence or absence of fixed compensatory payments, such as housing and food allowances, which significantly affect both current income and pension entitlements.

The study concludes that there is a need for a conceptual modernization of the Ukrainian system of monetary allowance toward a model with a greater proportion of fixed payments, similar to the American approach. Such a system would ensure higher predictability, transparency, and fairness while also providing a more solid foundation for future pension provision.

The research methodology combines structural and comparative analysis and introduces the author's original indicator – the income stability coefficient – as a practical tool for assessing the share of fixed elements within the serviceman's income and for improving the evaluation of remuneration systems in a broader institutional context.

Ключові слова: *соціальний захист, грошове забезпечення, військовослужбовець, надбавки, премії, пенсійна база, коефіцієнт стабільності доходу, США, Україна.*

Keywords: *social protection, monetary support, military personnel, allowances, bonuses, pension base, Income Stability Coefficient, USA, Ukraine.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Збройна агресія Російської Федерації проти України, що триває з 2014 року та набула повномасштабного характеру у лютому 2022 року, стала каталізатором істотних трансформацій у Збройних Силах України – зокрема, у чисельності

особового складу та організаційній структурі. За наявними відкритими оцінками, чисельність особового складу зросла з приблизно 180 тис. осіб (на кінець 2012 року) до понад 700-800 тис. у 2023-2024 роках. Водночас, з огляду на чинні обмеження щодо розголошення оборонної інформації, офіційні статистичні дані залишаються недоступними. Таке нарощування кадрового потенціалу супроводжується пропорційним зростанням потреби у бюджетному фінансуванні грошового забезпечення, що в умовах ресурсної обмеженості держави загострює потребу не лише у збалансованому фінансовому плануванні, а й у концептуальному переосмисленні чинної моделі військових виплат.

Грошове забезпечення виконує функцію економічного утримання військовослужбовців під час проходження служби, є складовою системи соціального захисту та формує базу для майбутнього пенсійного забезпечення [1]. Його структура, механізм нарахування, а також співвідношення між фіксованими та змінними складовими мають прямий вплив на передбачуваність виплат, правову визначеність і довгострокову стабільність оборонної політики. У цьому контексті важливо оцінювати не лише загальний рівень грошового забезпечення, а й його структурну збалансованість як основу фінансової стійкості моделі.

Чинна система грошового забезпечення в Україні включає посадовий оклад, оклад за військовим званням, надбавки (за вислугу років, за особливості проходження служби та ін.), щомісячну премію (яка де-факто має системний характер) [1;2]. Певні особливості, зокрема зарахування періоду навчання до вислуги років, уможливають нарахування відповідних надбавок вже у перші роки служби. Разом із високою питомою вагою змінних виплат така структура зумовлює залежність доходу від адміністративно-гнучких компонентів, які не завжди відображають стабільність професійної траєкторії. У межах цього дослідження не враховуються спеціальні бойові виплати (30 000 / 50 000 / 70 000 / 100 000 грн), що мають тимчасовий характер та не формують базової структури грошового забезпечення.

В умовах стратегічного курсу України на євроатлантичну інтеграцію доцільним є аналіз досвіду країн НАТО, де система грошового забезпечення переважно базується на фіксованих виплатах – базовому окладі (Basic Pay), компенсаціях за житло (BAH) та харчування (BAS) – із уніфікованими правилами обліку вислуги, яка починається з моменту фактичного вступу на дійсну військову службу.

Для виявлення сильних і слабких сторін національної моделі доцільним є структурне порівняння з системою США – на прикладі функціонально еквівалентних посад: командира механізованої роти ЗС України (капітан, 6 років вислуги) та Company Commander (O-3) у Збройних силах США. Уперше в межах такого аналізу застосовано авторський індикатор – коефіцієнт стабільності доходу, який відображає частку фіксованих компонентів у структурі грошового забезпечення. Застосування цього підходу дозволяє обґрунтувати напрями концептуального оновлення вітчизняної моделі з орієнтацією на інституційні принципи, реалізовані у країнах НАТО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання грошового забезпечення військовослужбовців як складової соціального захисту розглядається у низці сучасних досліджень. Серед вітчизняних авторів варто виокремити праці Чимишенка С.М., в яких акцентовано на структурних недоліках чинної моделі, зокрема надмірній залежності виплат від премій та надбавок, а також низькій частці фіксованих елементів у загальному доході. Значну увагу приділено дисбалансу між посадовими окладами та стимулюючими виплатами, що знижує передбачуваність грошового забезпечення як інструменту соціальної стабільності. Інші дослідники аналізують порядок нарахування окремих компенсаційних складових, переважно у нормативному або описовому контексті, без застосування порівняльного структурного підходу.

У міжнародній літературі дослідження здебільшого зосереджені на моделі грошового забезпечення Збройних сил США. Зокрема, у фокусі перебувають індексація базових ставок, механізми стимулюючих виплат,

компенсації за житло та харчування, а також вплив структури доходу на фінансову стабільність особового складу. Такі дослідження є репрезентативними для систем країн НАТО, однак навіть у їх межах бракує структурно-посадових порівнянь грошового забезпечення на рівні конкретних категорій військовослужбовців.

Таким чином, як в українській, так і в зарубіжній науковій літературі спостерігається нестача аналітичних праць, що поєднують прикладний розрахунок доходу військовослужбовця з кількісною оцінкою його внутрішньої структури. Особливо помітною є відсутність показників, які дають змогу об'єктивно визначити частку фіксованих складових як індикатор збалансованості та стійкості системи грошового забезпечення.

У межах цього дослідження запропоновано авторський індикатор – коефіцієнт стабільності доходу, що дозволяє кількісно оцінити питому вагу гарантованих виплат у структурі доходу військовослужбовця та створює підґрунтя для структурного порівняння моделей України та США з урахуванням принципів інституційної логіки та нормативної передбачуваності.

Формулювання цілей статті (постановки завдання). Мета дослідження – здійснити структурний аналіз грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та Збройних сил США на прикладі посад командирів рот, з акцентом на співвідношенні фіксованих і змінних складових у загальному доході, а також сформулювати напрями концептуального оновлення національної моделі відповідно до інституційного досвіду країн НАТО.

Завдання дослідження:

1. Здійснити порівняльний розрахунок грошового забезпечення військовослужбовців, які обіймають посади командирів рот у Збройних Силах України та Збройних силах США, на основі нормативно визначених складових доходу.

2. Запровадити та застосувати авторський показник – коефіцієнт стабільності доходу – для кількісної оцінки питомої ваги фіксованих елементів у структурі грошового забезпечення кожної з моделей.

3. На підставі отриманих результатів обґрунтувати ключові напрями оновлення української системи грошового забезпечення з урахуванням принципів прозорості, нормативної визначеності та перспективи формування справедливої пенсійної бази.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для здійснення прикладного порівняння моделей грошового забезпечення військовослужбовців обрано посаду командира роти (штатно-посадова категорія “капітан”), яка є типовою для первинної ланки офіцерського складу в обох країнах і дає змогу проаналізувати структуру основних і додаткових складових грошового забезпечення. Такий вибір забезпечує обґрунтовану репрезентативність у межах поставлених завдань дослідження.

З метою об’єктивного зіставлення в розрахунках закладено вислугу шість років. У Збройних Силах України цей показник охоплює період навчання у військовому навчальному закладі, тоді як у Збройних силах США такий період не зараховується. Відповідною посадою в армії США є Company Commander у механізованому (піхотному) підрозділі у званні Captain (O-3) з аналогічною вислугою.

Для кількісної оцінки рівня стабільності та прогнозованості грошового забезпечення запроваджено авторський індикатор – коефіцієнт стабільності доходу (КСД), який визначається як відношення суми фіксованих складових доходу до загальної суми грошового забезпечення:

$$\text{КСД} = D (\text{фікс}) / D (\text{заг}),$$

де:

D (фікс) – сума фіксованих складових доходу;

D (заг) – загальна сума грошового забезпечення.

Цей показник відображає питому вагу гарантованих виплат у загальній структурі доходу військовослужбовця та дозволяє зіставити моделі

грошового забезпечення в Україні та США за критеріями інституційної стійкості, нормативної визначеності та передбачуваності доходів у мирний період.

У структурі грошового забезпечення українського військовослужбовця (посада — командир роти, 19 тарифний розряд) враховано такі складові:

1. Посадовий оклад;
2. Оклад за військовим званням;
3. Надбавка за особливості проходження служби;
4. Надбавка за вислугу років;
5. Надбавка за роботу в умовах режимних обмежень зі ступенем секретності “таємно” у розмірі 10 % посадового окладу;
6. Щомісячна премія у розмірі 405 % посадового окладу.

Надбавка за роботу в умовах режимних обмежень включена до загальної суми грошового забезпечення, оскільки передбачена посадовими обов’язками, проте не враховується як фіксована складова при визначенні КСД. Вона має умовно-змінний характер, визначається за результатами допуску до державної таємниці й не формує пенсійну базу.

Незважаючи на істотну частку у структурі доходу, щомісячна премія також не розглядається як фіксована складова, оскільки її нарахування має відомчо-нормативний характер, може тимчасово коригуватися і не враховується при обчисленні пенсій. Таким чином, вона не відповідає критеріям стабільності та нормативної сталості, які лежать в основі методики КСД.

У моделі грошового забезпечення у США враховано три основні компоненти:

- 1) Basic Pay – базова ставка відповідно до звання та вислуги;
- 2) Basic Allowance for Housing (BAH) – допомога на житло;
- 3) Basic Allowance for Subsistence (BAS) – добові на харчування.

Усі три виплати мають гарантований характер, надаються на постійній основі всім військовослужбовцям, не залежать від оперативної обстановки,

конкретного місця служби чи характеру завдань. ВАН виплачується в повному обсязі за відсутності службового житла, а ВАС – незалежно від форми забезпечення харчування. Вони є офіційно встановленими компонентами щомісячного доходу, визначеними у загальній структурі грошового забезпечення та враховуються при формуванні пенсійної бази. Саме тому ці складові трактуються в дослідженні як фіксовані і включаються до розрахунку КСД.

Інші виплати, зокрема Hardship Duty Pay, Incentive Pay, Special Duty Pay, не враховуються, оскільки мають обмежене застосування, призначаються лише за специфічних умов та не є універсальними для офіцерів базового тактичного рівня.

Описані методичні підходи дозволяють здійснити порівняльну оцінку не лише абсолютного рівня доходів, а й їхньої структурної стабільності, що є ключовим для розуміння потенціалу моделей грошового забезпечення як інструменту соціального захисту.

У межах розробленої методики здійснено розрахунок загальної суми грошового забезпечення для посадової особи базового тактичного рівня (командира роти) – за умовами, релевантними до обох моделей.

У таблиці 1 представлено оновлену структуру щомісячного грошового забезпечення військовослужбовця Збройних Сил України у званні капітан, який обіймає посаду командира роти (19 тарифний розряд) зі стажем військової служби 6 років. Розрахунок здійснено відповідно до чинного законодавства України станом на 2025 рік, з урахуванням податкового навантаження [1;2].

До фіксованих складових, які враховуються у розрахунку коефіцієнта стабільності доходу (КСД), належать: посадовий оклад, оклад за військовим званням та надбавка за вислугу років. Ці виплати мають гарантований характер, є нормативно визначеними та враховуються при обчисленні пенсії.

Інші складові – надбавка за доступ до інформації зі ступенем секретності “таємно”, надбавка за особливості проходження служби та

щомісячна премія – не класифікуються як фіксовані. Вони залежать від відомчих рішень, оперативної обстановки або наявності відповідного допуску, не мають сталого характеру й лише частково враховуються при обчисленні пенсії.

Крім того, відповідно до Податкового кодексу України, із загальної суми грошового забезпечення військовослужбовців утримується військовий збір у розмірі 1,5 % [1]. Податок розраховується від бруutto-суми. У нашому прикладі розмір утримання становить 474,95 грн, а сума, що фактично виплачується на руки (нетто), - 31 188,09 грн. Це значення й використовується для порівняльного аналізу.

Таблиця 1. Розрахунок грошового забезпечення в ЗСУ

№ з/п	Складова грошового забезпечення	Сума, грн	Враховується як фіксована складова КСД
1.	Посадовий оклад	4 370,00	Так
2.	Оклад за військове звання	1 270,00	Так
3.	Надбавка за вислугу років (30%)	1 692,00	Так
4.	Надбавка за доступ до інформації зі ступенем секретності «таємно» (10%)	437,00	Ні
5.	Надбавка за особливості проходження служби (84,5%)	6 195,54	Ні
6.	Щомісячна премія (405%)	17 698,50	Ні
7.	Утримання (військовий збір 1,5 %)	-474,95	-
Сума після утримання податку (нетто)		31 188,09	-

Джерело: сформовано автором на основі [1;2].

У таблиці 2 подано структуру щомісячного грошового забезпечення військовослужбовця Збройних сил США у званні Captain (O-3), який обіймає посаду Company Commander у механізованому підрозділі зі стажем служби 6 років. Для прикладного порівняння обрано регіон Washington, D.C. – один із найдорожчих у США.

Грошове забезпечення включає три основні фіксовані складові: базову платню (Basic Pay), компенсацію за житло (BAH) і добові на харчування (BAS) [4;5;6]. Ці виплати мають нормативне закріплення, не залежать від оперативних обставин та входять до структури пенсійного забезпечення.

Із базової платні утримуються податки: федеральний прибутковий податок (орієнтовно 10-12 %), внески на соціальне страхування (6,2 %) та

Medicare (1,45 %) [3]. Натомість ВАН і ВАС не підлягають оподаткуванню, що дозволяє зберегти високий рівень “чистого” доходу. У штаті Вашингтон прибутковий податок на доходи фізичних осіб відсутній.

Сума після обов’язкових утримань становить орієнтовно 9 550,00 дол. США.

Таблиця 2. Розрахунок грошового забезпечення в ЗС США

№ з/п	Складова грошового забезпечення	Сума, USD	Враховується як фіксована складова КСД
1.	Basic Pay	7 453,80	Так
2.	Basic Allowance for Housing (ВАН)	3 276,00	Так
3.	Basic Allowance for Subsistence (ВАС)	320,78	Так
4.	Утримання (податки: Income Tax, Social Security, Medicare)	-1 500,00	-
Сума після утримання податків (нетто)		9 550,58	-

Джерело: сформовано автором на основі [4;5;6].

На основі побудованих моделей грошового забезпечення для України та США здійснено розрахунок коефіцієнта стабільності доходу (КСД) – авторського індикатора, що кількісно відображає частку гарантованих, нормативно визначених виплат у загальній структурі доходу військовослужбовця.

Посада: командир роти (19 тарифний розряд), звання “капітан”, вислуга: 6 років.

Фіксовані складові:

- 1) Посадовий оклад – 4 370,00 грн;
- 2) Оклад за військове звання – 1 270,00 грн;
- 3) Надбавка за вислугу років (30 %) – 1 692,00 грн;

Разом фіксовані складові: 7 332,00 грн.

Загальний дохід (брутто): 31 663,04 грн.

Утримання (військовий збір 1,5 %): 474,95 грн.

Сума після оподаткування (нетто): 31 188,09 грн.

Довідково. Щомісячна премія (405 %) має формальну регулярність, однак її розмір визначається щорічними рішеннями Міністерства оборони, залежить від фонду оплати праці та може змінюватися за умов дисциплінарних стягнень. Надбавка за особливості проходження служби та

надбавка за роботу в умовах режимних обмежень також мають умовно-змінний характер. Жодна з цих виплат не відповідає критеріям нормативної сталості, універсальності та повної інтеграції до пенсійного забезпечення, тому не класифікується як фіксована.

Посада: Company Commander (Captain, O-3), вислуга: 6 років, регіон: Washington, D.C.

Фіксовані складові:

- 1) Basic Pay – 7 453,80 USD;
- 2) Basic Allowance for Housing (BAH) – 3 276,00 USD;
- 3) Basic Allowance for Subsistence (BAS) – 320,78 USD.

Разом фіксовані складові: 11 050,58 USD.

Утримання (федеральні податки: Income Tax, Social Security, Medicare): 1 500,00 USD (орієнтовно).

Сума після оподаткування (нетто): $\approx 9\,550,58$ USD.

Довідково. BAH і BAS не підлягають оподаткуванню, є гарантованими для всіх військовослужбовців, які не забезпечуються безоплатним житлом чи харчуванням. Вони мають нормативне закріплення, системну виплату та включаються до складу фіксованих елементів. Попри те, що лише Basic Pay входить до пенсійної бази, в межах цього дослідження застосовано підхід оцінки ex ante — за ознакою стабільності доходу в умовах мирного періоду.

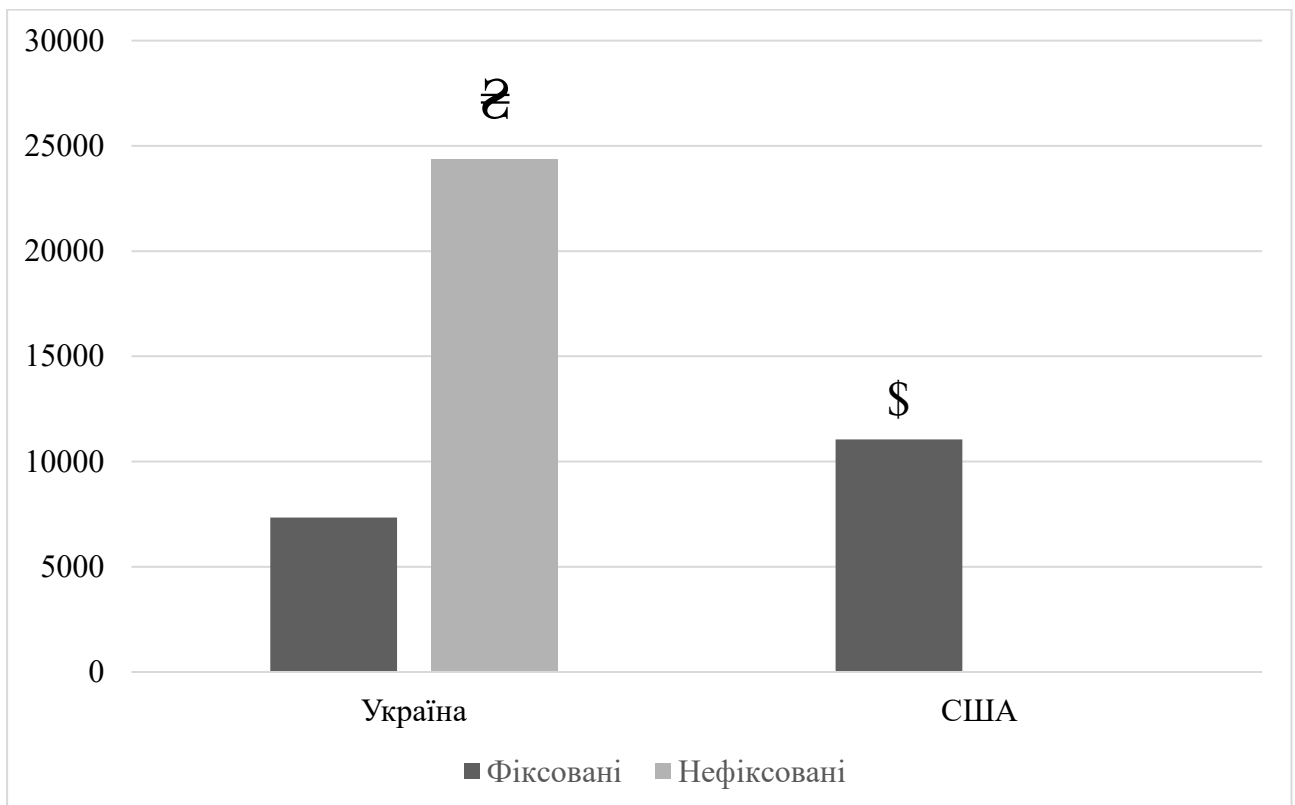
КСД (Україна) = $7\,332,00 / 31\,663,04 \approx 0,2314$ (або 23,1 %).

КСД (США) = $11\,050,58 / 11\,050,58 = 1,000$ (або 100 %).

Отримані результати свідчать про глибоку структурну відмінність між двома моделями грошового забезпечення. У США офіцерський дохід формується практично повністю з гарантованих виплат, що забезпечує високий рівень передбачуваності, нормативної стабільності та логічного зв'язку між грошовим і пенсійним забезпеченням [4;5;6]. Натомість в Україні понад 75 % доходу формуються за рахунок премій і надбавок, що мають дискреційний або умовно-нормативний характер [1;2]. Порівняння структури

грошового забезпечення військовослужбовців в Україні та США наведено на рисунку 1.

Коефіцієнт стабільності доходу дозволяє не лише кількісно зіставити моделі за критерієм нормативної визначеності, але й формує підґрунтя для розробки структурних орієнтирів грошового забезпечення в межах бюджетного планування, кадрового стимулювання та пенсійної відповідності. Це робить КСД ефективним інструментом не лише аналітичного оцінювання, а й практичного управління реформами.

Рис 1. Порівняння структури грошового забезпечення військовослужбовців в Україні та США

Джерело: сформовано автором.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Порівняльний аналіз моделей грошового забезпечення командирів рот у ЗСУ та ЗС США засвідчив принципову різницю в структурі доходів і підходах до їх формування. Візуалізація, побудована на основі єдиного валютного еквівалента (USD), дозволила не лише зафіксувати частку фіксованих і нефіксованих виплат, але й окреслити функціональну логіку кожної системи.

У США структура грошового забезпечення у мирний час ґрунтується виключно на фіксованих виплатах (Basic Pay, ВАН і ВАС), які мають гарантований характер, не залежать від командування й враховуються при плануванні довгострокового соціального захисту. Така модель забезпечує повну передбачуваність доходу, спрощує пенсійне планування та формує стабільне фінансове середовище для військовослужбовців. Разом з тим, відсутність змінного компоненту доходу в штатній ситуації може знижувати короткострокову мотивацію, що компенсується іншими механізмами: бонусами, нагородами, кар'єрним зростанням.

Модель України, навпаки, має виражену стимулювальну спрямованість: понад 75 % місячного доходу командира роти формуються за рахунок премій і надбавок, які, хоч і є регулярними, не мають повного нормативного статусу або універсального характеру застосування. Це дозволяє швидко адаптувати структуру виплат до управлінських і бюджетних обставин, але одночасно створює ризик нормативної нестабільності, ускладнює формування прогнозованої пенсійної бази та підвищує залежність від адміністративних рішень.

Результати розрахунку КСД – 0,2314 для України та 1,000 для США – відображають не лише фактичну структуру доходу, а й глибоку різницю у філософії фінансового забезпечення. У цьому контексті КСД постає як не лише індикатор співвідношення виплат, але й маркер стратегічного дизайну системи мотивації.

Концептуальні рекомендації щодо оновлення моделі грошового забезпечення. На основі проведеного аналізу сформульовано такі рекомендації щодо концептуального оновлення системи грошового забезпечення військовослужбовців України:

1. Посилення ролі фіксованих складових доходу шляхом збільшення питомої ваги нормативно гарантованих виплат. Наприклад, розгляд питання інституалізації щомісячної премії як елемента пенсійної бази.

2. Прозора диференціація між видами виплат – постійними, умовно-постійними та ситуативними – для забезпечення чіткості планування й справедливості винагороди.

3. Запровадження нормативного орієнтира для фіксованої частки у структурі доходу (наприклад, не менше 50% для офіцерського складу тактичної ланки) як бази для бюджетного планування.

4. Збереження стимулювального потенціалу системи через регламентовані премії та надбавки, за умови чіткого відмежування їх від пенсійних компонентів.

5. Інтеграція логіки “грошове забезпечення – пенсійне забезпечення”, де структурне оновлення грошового забезпечення повинно прямо транслюватися у механізми пенсійного розрахунку, підвищуючи довіру до служби на завершальних етапах військової кар’єри.

Таким чином, модернізація системи грошового забезпечення має базуватися не на механічному копіюванні елементів моделі США, а на створенні власної збалансованої концепції, що поєднує стабільність із гнучкістю, стимулювання – з прогнозованістю, а короткострокову адаптивність – із довгостроковою соціальною захищеністю.

Література

1. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.09.2025).

2. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам: Наказ Міністерства оборони України від 07.06.2018 № 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text> (дата звернення: 24.09.2025).

3. Internal Revenue Service (IRS). Federal Tax Rates and Tables. URL: <https://www.irs.gov> (дата звернення: 24.09.2025).

4. U.S. Department of Defense. Military Pay Charts. URL: <https://www.military.com/benefits/military-pay/charts> (дата звернення: 24.09.2025).

5. Defense Travel Management Office. BAH Rates for Washington, D.C. URL: <https://www.defensetravel.dod.mil/site/bah.cfm> (дата звернення: 24.09.2025).

6. Defense Finance and Accounting Service. BAS Rates. URL: <https://www.dfas.mil> (дата звернення: 24.09.2025).

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017), Resolution “On monetary allowance of servicemen, persons of ordinary and commanding staff and some other persons”, Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF#Text> (Accessed 24 September 2025).

2. Ministry of Defense of Ukraine (2018), Order “On approval of the Procedure for payment of monetary allowance to servicemen of the Armed Forces of Ukraine and some other persons”, Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0745-18#Text> (Accessed 24 September 2025).

3. Internal Revenue Service (IRS) (2025), “Federal Tax Rates and Tables”, Available at: <https://www.irs.gov> (Accessed 24 September 2025).

4. U.S. Department of Defense (2025), “Military Pay Charts”, Available at: <https://www.military.com/benefits/military-pay/charts> (Accessed 24 September 2025).

5. Defense Travel Management Office (2025), “BAH Rates for Washington, D.C.”, Available at: <https://www.defensetravel.dod.mil/site/bah.cfm> (Accessed 24 September 2025).

6. Defense Finance and Accounting Service (2025), “BAS Rates”, Available at: <https://www.dfas.mil> (Accessed 24 September 2025).

Стаття надійшла до редакції 24.09.2025 р.